

Kvarteret Gästgivaren,

En av de största förändringar vilken drabbat Varberg under de senaste århundradena var den stora stadsbranden 1863. Denna brand innebar att stora delar av staden söder om Torggatan lades i aska. De båda handelsmännen Johan Edvard Dahlberg och Johan Niklas Strandberg fick se sin fastighet, belägen på hörnet utav Bäckgatan och Kungsgatan, gå upp i rök men redan i maj 1864 stod en ny fastighet klar. Dahlberg bodde i en lägenhet på andra våning och i bottenvåningen fanns firman "Dahlberg & Strandbergs diversehandel". Utöver denna förrättning fanns även på bottenvåningen Varbergs Gästgiveri. Gästgiveriet drevs av gästgivare Börje Pehrsson och i en tidningsannons från den 15/4 1865 kan man läsa följande "Undertecknads gästgiveri och restauration är från och med denna dag flyttad till herrar Dahlberg & Strandbergs stenhus vid Kungsgatan. B Pehrsson". Gästgiveriet förblev i denna fastighet fram till år 1893 då det tillkännagavs att Varbergs Gästgiveri flyttat till Torellska huset, nuvarande Hotell Gästis.

En av svensk konsthistorias mest namnkunnige konstnär och tillika medlemmen av konstnärskolonin Varbergsskolan, Richard Bergh, bodde i huset med sin familj under åren 1893 till 1896. Richard Bergh föddes i Stockholm år 1858 och var son till landskapsmålaren Edward Bergh och det stod tidigt klart att han skulle komma att vandra i sin fars fotspår. På Konstakademien i Stockholm träffade han konstnärerna Nils Kreuger och Karl Nordström och det var tillsammans med dessa två konstnärer han skulle komma att ingå i Varbergsskolan. Denna konststil inom det svenska landskapsmåleriet präglades av en långt driven förenkling av bilderna med sammanhängande färgfält och ofta mörka konturer. Varbergsskolans inriktning var en reaktion mot det realistiska landskapsmåleriet under 1880-talet. Under perioden i Varberg arbetar Richard Bergh med flera av sina mest betydande verk. Såsom det underbara porträttet på sin hustru Gerda Bergh iförd grön klänning, signerad 1895, och den magnifika målningen "Riddaren och jungfrun" som nu hänger på Thielska galleriet i Stockholm. Richard Berg kom senare i livet att bli en legendarisk chef för Nationalmuseum i Stockholm innan han avled 1919. Hans devis som museichef var att "konstmuseet skall vara som ett skönhets hem, öppet för hela folket".

Under 1900-talet kom på 1930-talet Apoteket Kronan att flytta in lokaliteterna på bottenvåningen och i den magnifika paradvåningen på andra våning kom sedermera den legendariske borgmästaren Axel Lindskog (1907-1991) med familj att husera i nästan 50 år. Axel Lindskog var född i Lund där fadern, Claes Lindskog, var professor grekiska. Till Varberg kom han 1944 och blev Varbergs siste borgmästare så länge rådhusrätten bestod fram till årsskiftet 1970/71. Tillsammans med sin hustru Kerstin flyttade han in i denna våning 1947, en paradvåning som Kerstin Lindskog kom att bebo ända fram till sin bortgång 2005. En både trevlig och högtidlig tradition var den som åtskilliga av Varbergs studenter under drygt två decennier fick vara en del av. Efter traditionsenlig studentexamen på Varbergs läroverk så tågade man till torget där man ropade "Vi vill se våran Axel!" och då kom borgmästaren ut på sin balkong och hyllade de nybakta studenterna med ett litet tal.

Axel Lindskog skulle komma att bli navet i Varbergs utveckling under 1900-talet andra hälft. Detta i kombination med hans stora kulturella engagemang gjorde den stora våningen till en samlingsplats när det gällde representation för en oändlig mängd spännande och historiskt intressanta personligheter vilka passerat vår stad och dess historia.

// Peter Börjesson